

Boendeplan för äldre i Borlänge 2023- 2033

Beslutad av kommunfullmäktige 2022-12-13

BORLÄNGE

Metadata om dokument

Dokumentnamn Boendeplan för äldre i Borlänge 2023-2033		Dokumenttyp Plan	Omfattar Kommunen Kommunala bolagen
Dokumentägare Kommundirektör	Dokumentansvarig Sektorchef sociala sektorn (verksamhetsfrågor) Sektorchef verksamhetsstöd (fastighetsfrågor)	Publicering Lägg in text	
Författningsstöd Lägg in text			
Beslutad 2022-12-13	Bör revideras senast 2027-12-31	Beslutinsats Kommunfullmäktige	Diarienummer 2022/1004 ON 2022/11448 KS
Revidering 1 2017-10-17	Klicka eller tryck här för att ange text.		
Revidering 2 2022-12-13	Klicka eller tryck här för att ange text.		
Revidering 3 Lägg in datum och paragraf	Klicka eller tryck här för att ange text.		

Innehåll

Boendeplan för äldre i Borlänge 2023- 2033	0
Metadata om dokument	1
Innehåll.....	3
1. Sammanfattning.....	4
2. Inledning.....	5
2.1. Uppdrag	5
2.2. Revidering 2022	5
2.3. Syfte.....	5
3. Lagstiftning	6
4. Bakgrund - Boendeformer för äldre.....	7
5. Historik	8
6. Nuläge	9
6.1. Befolkning i Borlänge.....	9
6.2. Bilder på geografisk spridning	10
6.3. Utbud av äldreomsorg i Borlänge kommun	12
6.4. Platser i särskilt boende.....	13
6.5. Omsättning	14
6.6. Kostnader	15
7. Framtidens äldreboende.....	15
7.1. Utmaningar för äldreomsorgen	17
7.2. Framtida behov av platser i särskilt boende.....	17
7.3. Utveckling av äldreomsorgen i Borlänge kommun.....	19
7.4. Platsprognos.....	20
8. Lokalförsörjningsplan	21
8.1. Utvärdering av befintliga särskilda boenden	21
8.2. Planerings principer framtida boenden	21
8.3. Utformning av framtida boenden.....	23
8.4. Plan för genomförande.....	23
8.5. Tidplan	25
9. Ekonomi.....	25
9.1. Ersättning av befintliga boenden.....	25
9.2. Finansiering av nyproduktion	26
9.3. Investeringsbehov	26
9.4. Konsekvensbeskrivning kostnader verksamhetsdrift	27
9.5. För att möjliggöra ett utökat kvarboende	28
10. Uppföljning boendeplan.....	28
11. Beskrivning av Borlänge kommuns befintliga äldreboenden.....	29

1. Sammanfattning

Boendeplanen ska utformas som en utvecklingsplan och utgöra underlag för långsiktig planering under perioden 2023-2033. De antaganden på vilken planen vilar ska regelbundet följas upp och planen vid behov justeras.

Befolkningen i Borlänge förväntas öka med ca 4 % under den kommande tioårsperioden. Dessutom ökar andelen äldre. Befolkningsprognosen anger att andelen personer över 80 år uppgår till 5,4 % år 2021 och kommer öka till 7,5 % år 2032. En ökning som motsvarar 1 224 personer.

En ren uppräknings av antalet erforderliga platser på särskilt boende innebär att kommunens nuvarande 417 platser behöver öka till ca 569 under planperioden. Uppräkningsen beaktar att det redan idag finns ett underskott av platser. Det fanns en väntelista om 22 ej verkställda beslut om särskilt boende per april 2022. Verksamheten har ett behov av 152 nya platser fram till 2033.

Enligt äldreomsorgsverksamheten inom sociala sektorn kan ovanstående behov av 569 platser på särskilt boende minskas genom aktivt arbete med att öka möjligheterna till kvarboende i ordinärt boende. Det innebär bl.a. utveckling av hemtjänsten, dagverksamhet, anhörigstöd och andra kommunala insatser samt en etablering och utbyggnad av trygghetsbostäder. Trygghetsbostäder förväntas senarelägga behov av inflytt till särskilt boende och ger därmed ett minskat platsbehov. Enligt uppgifter i Tillgänglighet till bostäder i Borlänge 2017, har det visat sig att äldre som bor i småhus flyttar till särskilt boende 10 år tidigare än de som bor i flerbostadshus. Samma rapport beskriver ett behov, enligt det så kallade 0-alternativet i boendeplanen, av ytterligare 48 platser för personer över 80 år fram till 2040.

Genomförandet av lokalförsörjningsplanen baseras på att under planperioden ersätta befintliga boenden som inte uppfyller dagens krav på utformning samt utöka antal platser för att kunna tillgodose ökat platsbehov. En balans mellan tillgång och efterfrågan på boendeplatser under planperioden eftersträvas. Reviderad prognos 2022 visar ett minskat behov av nya platser, varför genomförandet av lokalförsörjningsplanen anpassas till det minskade platsbehovet. Denna anpassning kan ske genom ändrat antal platser på ny enhet eller att någon av planerade enheter inte uppförs.

Kommunens befintliga boenden värderades 2014 utifrån olika perspektiv. Den sammantagna bedömningen var att endast Kungsljuset och Hessegården bedömdes uppfylla kraven på godtagbar utformning och standard för ett modernt boende, samt att kraven avseende effektivitet och arbetsmiljö uppfylls.

Boendeplanens planeringsprinciper kvarstår för att säkerställa platsbehovet på särskilt boende under planperioden. Planen anger inga detaljer för respektive projekt, utan plats och utformning ska bestämmas utifrån varje enskilt projekt.

2. Inledning

2.1. Uppdrag

Boendeplanen för äldre ska omfatta ersättning för äldre anläggningar samt redovisa en plan för tillskapande av nya platser i såväl särskilda boenden som i alternativa boendeformer såsom trygghetsboenden.

Boendeplan för äldre omfattar särskilt boende för målgruppen som beskrivs i SoL 5 kap 5§ äldre människor samt 7§ människor med funktionshinder (fysiska eller andra skäl) oavsett ålder. Beslut om boende fattas enligt SoL 4 kap 1§. Målgruppen i SoL 5 kap 7§ människor med psykiska funktionshinder (socialpsykiatri) omfattas inte av denna boendeplan, inte heller personer med beslut om boende enligt LSS. För dessa målgrupper har det upprättats separata boendeplaner.

Boendeplanen följs upp och revideras regelbundet. En förutsättning för att boendeplanen ska utgöra det styrinstrument för fysisk planering som efterfrågas, och kunna ge om möjligt minst 3 års planeringstid för detaljplaneprocessen, är att sociala sektorn kontinuerligt följer och bedömer de verksamhetsmått som påverkar äldreomsorgens platsbehov.

2.2. Revidering 2022

Revidering av boendeplanen 2022 utgörs av anpassning till befolkningsprognos från 2022, Uppgifter från verksamhetssystemet Lifecare samt det aktuella läget vad gäller antal boendeplatser och verksamhetsinriktning på enheterna. I framräkningen av platser har inte personer med beslut om hjälp i hemmet med mer än 124 timmar tagits med. Det är inte belagt att dessa personer vare sig har behov av eller önskar en plats inom särskilt boende.

Prognos för vård- och omsorgsboende, demensinriktning, korttid- och växelvård separat är baserade på framräkningen av prognoserna gjorda 2022. De planerade nya enheterna ha funktion och utformning för att passa de olika boendekategorierna, varvid det är den totala framräkningen som är avgörande för anpassning av antalet platser särskilt boende.

Prognos för behovet av korttidsvårdplatser är svår att ställa. Behovet av dessa platser kan variera kraftigt över tid. Sektorn har utifrån borlängebornas behov justerat antalet korttidsvårdplatser. I samband med justeringarna har antalet vård- och omsorgsplatser inriktning demens ökat.

I revideringen framkommer att växel- och korttidsvård lokaliseras till Hällsjöhemmet. Särskilt boende inriktning demens respektive vård och omsorg lokaliseras i alla delar av Borlänge Kommun. Därmed ges bättre förutsättningar för anpassning till aktuellt platsbehov.

2.3. Syfte

Kommunens övergripande ansvar för bostadsförsörjningen innebär att man behöver säkerställa tillgång till bostäder för alla invånare anpassade efter var och ens behov. Individen har ett eget ansvar för att ordna sitt eget boende och det måste vara utgångspunkten att varje individ kan utforma sitt boende utifrån sina egna behov och önskemål. Samhället ska vara stödande och underlätta för den enskilde.

I planeringen bör kommunen se till att det finns ett varierat utbud av bostäder som tillgodoser de

varierade behov som finns. Boende för äldre är mer varierat än för andra grupper beroende på att förmågan att själv kunna utföra alla de sysslor som hör till boendet avtar med åldern i varierad grad.

För att kunna säkerställa bostadstillgången för äldre upprättas en boendeplan. Planen är en utvecklingsplan och ett levande dokument som ska uppdateras i syfte att följa upp förutsättningar och väga in förändringar som t.ex. befolkningsunderlag, samhällsutveckling och förändringar inom vården. Boendeplanen ska utgöra underlag för lokalisering i den översiktliga planeringen så om möjligt minst 3 år skapas för detaljplaneprocess.

- Beslutad av kommunfullmäktige 2022-12-xxlutsunderlag för äldreboende
- Vara ett styrinstrument för fysisk planering och ge om möjligt minst 3 års planeringstid för detaljplaneprocessen
- Redovisa mål för kvalitet, säkerhet och miljö
- Stödja verksamhetseffektiva lösningar samt utgöra underlag för budgetering och ekonomiska överväganden avseende investeringar
- Regelbundet följas upp och revideras

3. Lagstiftning

Socialtjänstlagen, SoL, ger kommunen ansvaret att inrätta särskilda boendeformer för äldre med behov av särskilt stöd. Vårdgivaren har ansvar för funktionen och för att arbetsplatsen utformas utifrån vårdbehovet. Det fria valet av bostad/boende beskrivs. För att få en plats i ett vård- och omsorgsboende krävs ett kommunalt biståndsbeslut.

2012 gjordes ett tillägg till Socialtjänstlagen som talar om att i en skälig levnadsnivå ingår att kunna sammanbo med make/maka eller sambo även i ett särskilt boende. Paret ska ha sammanbott varaktigt sedan tidigare.

Lagen om valfrihetsystem, LOV, infördes i januari 2009 och innebär att kommunerna kan överlåta valet av utförare av vård- och omsorgstjänster till den enskilde. Borlänge kommun tagit beslut om att inte införa LOV, så samtliga särskilda boenden i Borlänge drivs i kommunal regi.

Inspektionen för vård och omsorg, IVO, är tillsynsmyndighet över verksamheter inom Socialtjänsten, och de granskar t.ex. hur en kommun utreder, fattar beslut och verkställer biståndsbeslut.

Länsstyrelsen prövar ansökningar om bidrag för olika varianter av bostäder för äldre, t.ex. trygghetsboenden, seniorboenden och vård- och omsorgs boenden.

Sedan 1 januari 2013 är Borlänge kommun finskt förvaltningsområde, vilket innebär att som förvaltningskommun har Borlänge ett särskilt åtagande att värna om det finska språkets och den finska kulturens ställning och status i samhället. Det innebär bland annat att Borlängebor har rätt att använda finska i sina skriftliga och muntliga kontakter med kommunen, att kommunen vid efterfrågan ska erbjuda äldreomsorg helt eller delvis på finska samt att minoritetsgruppen ska ges möjlighet till inflytande i frågor som berör dem.

4. Bakgrund - Boendeformer för äldre

Särskilt boende

Särskilt boende är ett samlingsbegrepp på boenden som tillhandahåller service och omvårdnad till personer i behov av stöd. På boendet finns personal dygnet runt, samt tillgång till sjuksköterskor. Särskilt boende finns med omvårdnadsinriktning och demensinriktning.

Särskilt boende är det begrepp som används i lagtext. Det kräver biståndsbeslut.

I denna handling används särskilt boende som samlingsbegrepp för de olika inriktningar/platstyper som finns i Borlänge kommun; vård- och omsorg, demens, korttidsvård och växelvård.

Vård- och omsorgsboende

Vård- och omsorgsboende är ett annat begrepp för särskilt boende som ej används i lagtext. Det kräver biståndsbeslut. I denna skrift används begreppet vård- och omsorgsboende för att benämna platser med omvårdnadsinriktning.

Demensboende

Demensboende är ett vård- och omsorgsboende speciellt inriktat mot personer med demensproblematik. Boendet bör utformas i mindre enheter med få lägenheter. Personer boende på ett demensboende kan få specialiserad demens- vård och omsorg. Boendeformen kräver biståndsbeslut.

Korttidsvård

Korttidsvård är en tidsbegränsad insats inom vård- och omsorgsboende. Korttidsvård ges till personer som har ett omsorgsbehov som inte kan tillgodoses i hemmet t.ex. vid ökat vård- och omsorgsbehov efter utskrivning från sjukhus. Korttidsvård kan även fungera som avlastning för personer som vårdas hemma av en anhörig, den anhörige får då avlastning. Korttidsvård kräver biståndsbeslut. Korttidsvård kräver biståndsbeslut.

Växelvård

Växelvård är en planerad och återkommande korttidsvård där individen, t.ex. en vecka per månad, kan få växelvård på en avdelning. Det kan användas som avlastning för anhöriga som vanligtvis vårdar individen hemma. Även detta kräver biståndsbeslut.

Parboende

Parboende ingår i vård- och omsorgsboende. I skälig levnadsnivå ingår idag att en individ med beslut på vård- och omsorgsboende ska få bo tillsammans med sin partner. Partnern blir då medboende, och behöver inte ha ett eget biståndsbeslut. Parboende kan ske på olika sätt, genom t.ex. boende i samma lägenhet, angränsande rum på ett boende, eller liknande. Parboende kräver biståndsbeslut.

Trygghetsboende

Trygghetsbostäder föreslås som en utveckling av seniorbostäder och beskrivs i Äldreboendedelegationens slutbetänkande¹. Det är egna lägenheter för äldre personer som känner sig oroliga, otrygga och/eller ensamma i sin nuvarande bostad. Kommunen kan själv bestämma vilka

kriterier som ska gälla. Borlänge kommun har sedan 2014 beslutade kriterier gällande trygghetsboende; det ska finnas gemensamhetslokal, möjlighet till gemensamma måltider samt en värd som ska främja sociala aktiviteter. Åldersgränsen är > 70 år. Tillgängligheten bör vara god. Boendeformen kräver inte biståndsbeslut. I dagsläget finns inga trygghetsbostäder i Borlänge kommun som motsvarar de i kommunen tagna kriterier för trygghetsbostäder. Men det håller på att uppföras trygghetsbostäder som blir samlokaliserade med det nya boendet Gyllegården i Gylle som väntas vara klart för inflyttning i april 2023.

Seniorboende

Med seniorboende avses lägenheter för personer över en viss ålder. Det benämns även plusboende, trivselhus, kooperativ. I boendet finns möjlighet till social samvaro. Tillgängligheten kan ligga på normal nivå. Seniorboende kräver inte biståndsbeslut. I Borlänge finns seniorbostäder för personer över 65 år på Parkgatan, Klöverstigen, Hagbacksgården, Lindåkersvägen och Mångatan samt i kvarteret Vinkelhaken, på Vintervägen. Dessa behandlas inte mer utförligt i denna reviderade boendeplan.

Kvarboende

Kvarboendeprincipen innebär att den som så önskar ska få bo kvar hemma i sin bostad och få den hjälp, det stöd och den trygghet den behöver. Om behovet av vård- och omsorgsinsatser ökar ska man inte behöva flytta. Kommunen har skyldighet att så långt det är möjligt tillhandahålla insatserna i hemmet.

5. Historik

Äldreomsorgen har på olika sätt byggts ut och utvecklats sedan 1970-talet.

Boenden

Servicehus begreppet har från 70-talet använts för äldreboenden med lägenheter och egna kontrakt. Till detta har funnits personal och gemensam restaurang. Servicehus och seniorbostäder för individer äldre än 55 år byggdes framförallt under 1980-talet av allmännyttan och som bostadsrättsföreningar. I Borlänge byggdes Hagbacksgården, Hagalunds servicehus, servicehuset på Jakobsgårdarna och Tjärna ängar. Dessa omvandlades senare till seniorboenden. Borlänge har inte längre några servicehus. Åren 1969 - 1970 öppnades ålderdomshemmen Tunagården och Åkershem. Dessa finns kvar som särskilt boende än idag.

Vid ÄDEL-reformen som infördes 1992 överfördes sjukhemsplatser på Hällsjöhemmet och Gläntan till kommunen från landstinget. Dessa boenden används fortfarande som en del av kommunens särskilda boendeplatser förlagda till Borlänge sjukhus.

Ett antal demensplatser öppnades vid 90-talets början. De senaste tillskotten tillkom i samband med att Hagagården öppnade och Hessegården byggdes.

Det senaste vård- och omsorgsboendet öppnade 2013 då Kungsljuset invigdes. I april 2023 beräknas nästa boende, Gyllegården att stå klart för invigning. Idag arbetar drygt 600 medarbetare inom särskilt boende.

Hemtjänst

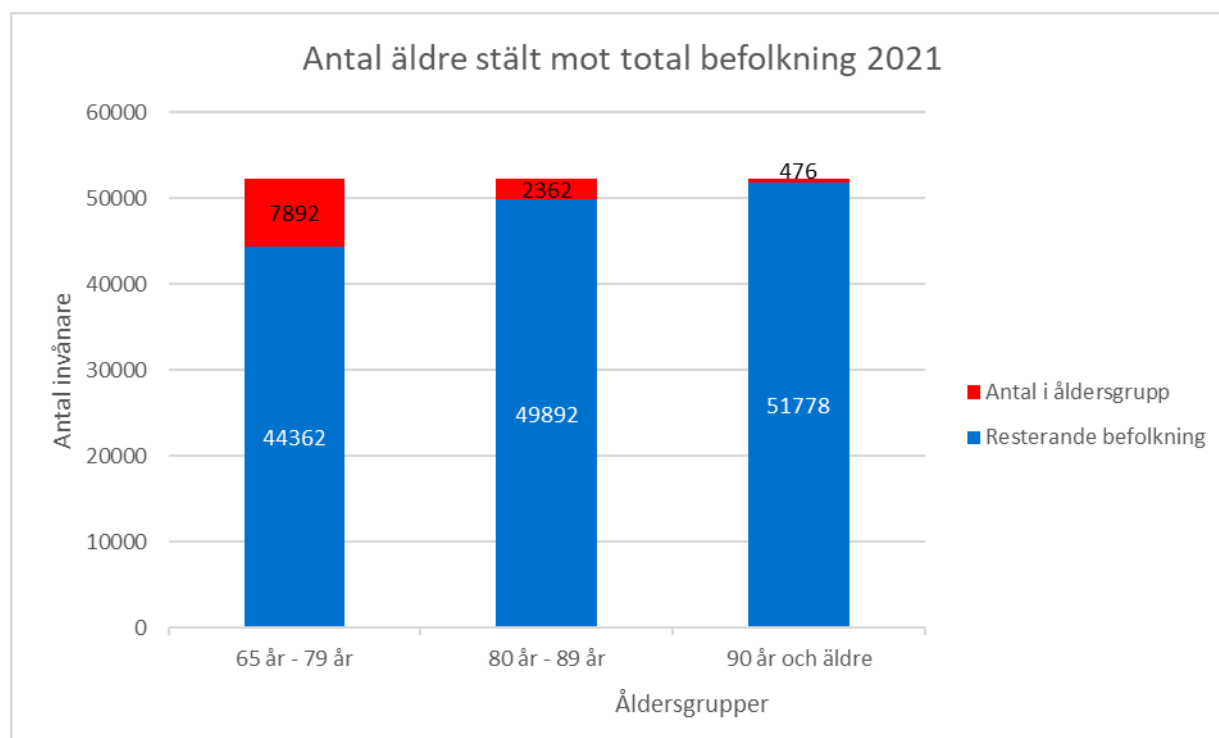
Från 1970-talet och framåt har det som idag benämns hemtjänst ökat i omfattning. 1977 fanns 264 hemsamariter i Borlänge kommun, och 2008 fanns ca 500 medarbetare inom hemtjänst. Antalet är idag cirka 600.

6. Nuläge

År 2020 fanns det mer än 2,6 miljoner i Sverige som var 60 år och äldre. Det är en åldersgrupp som, procentuellt sett, har ökat mer än befolkningen som helhet. De senaste 50 åren har antalet 60 år och äldre ökat med 65 procent. Det kan jämföras med ökningen för hela folkmängden som är varit knappt 30 procent. Den grupp som har ökat allra mest procentuellt sett är de som är 90 år och äldre. De är mer än dubbelt så många idag som de var för 50 år sedan. Det här är en utveckling som beräknas fortsätta i framtiden och som liknar den i många andra länder.

6.1. Befolkning i Borlänge

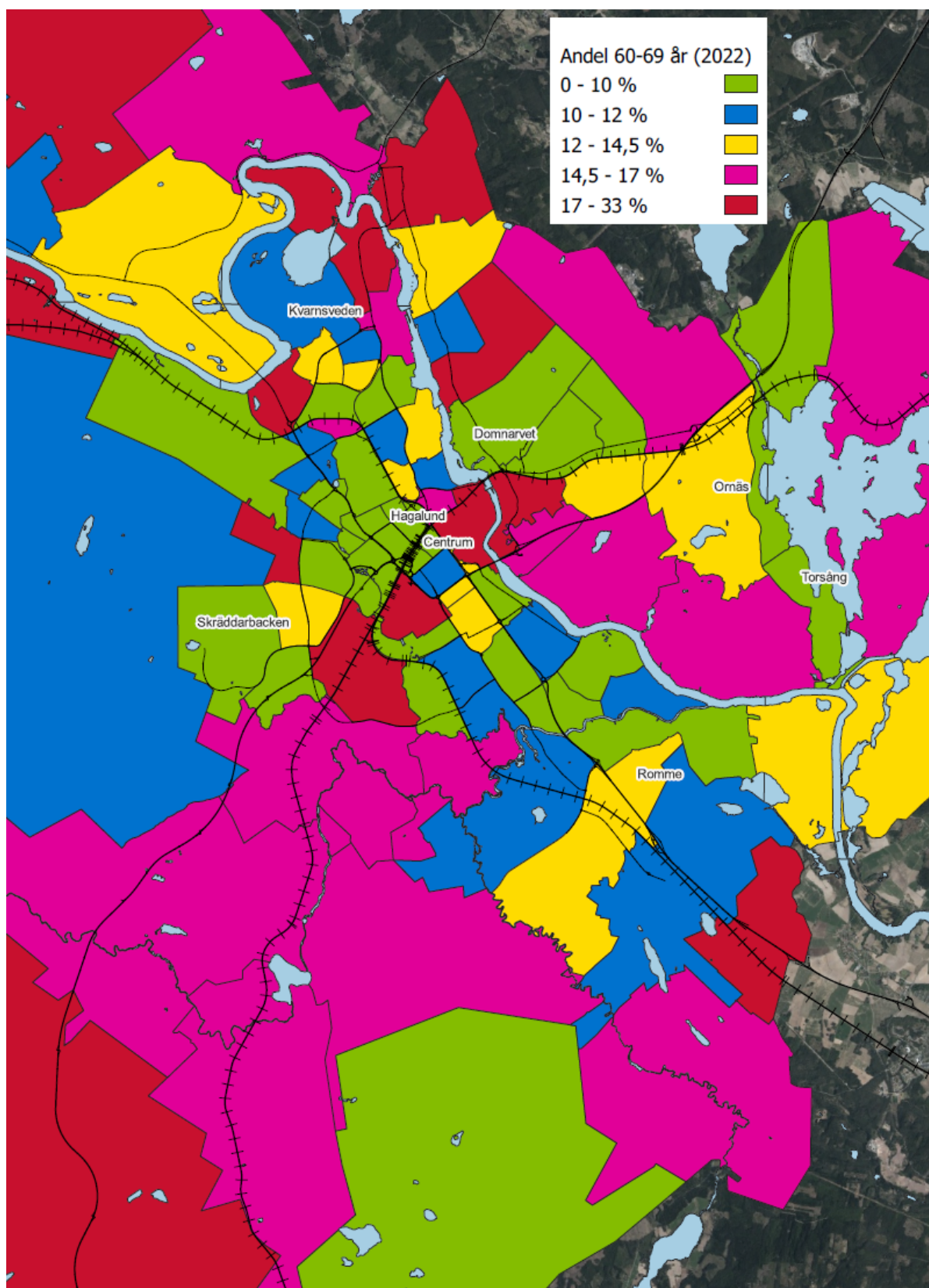
Borlänge kommun hade vid 2021 års slut 52 254 invånare. Av dessa var ca en femtedel över 65 år. Det fanns i december 2021 2 838 personer äldre än 80 år i Borlänge. Det är ca 5,4 % av den totala befolkningen. Av de som var äldre än 80 år bodde ca 10 % i ett särskilt boende, och 29 % hade hemtjänst av något slag.

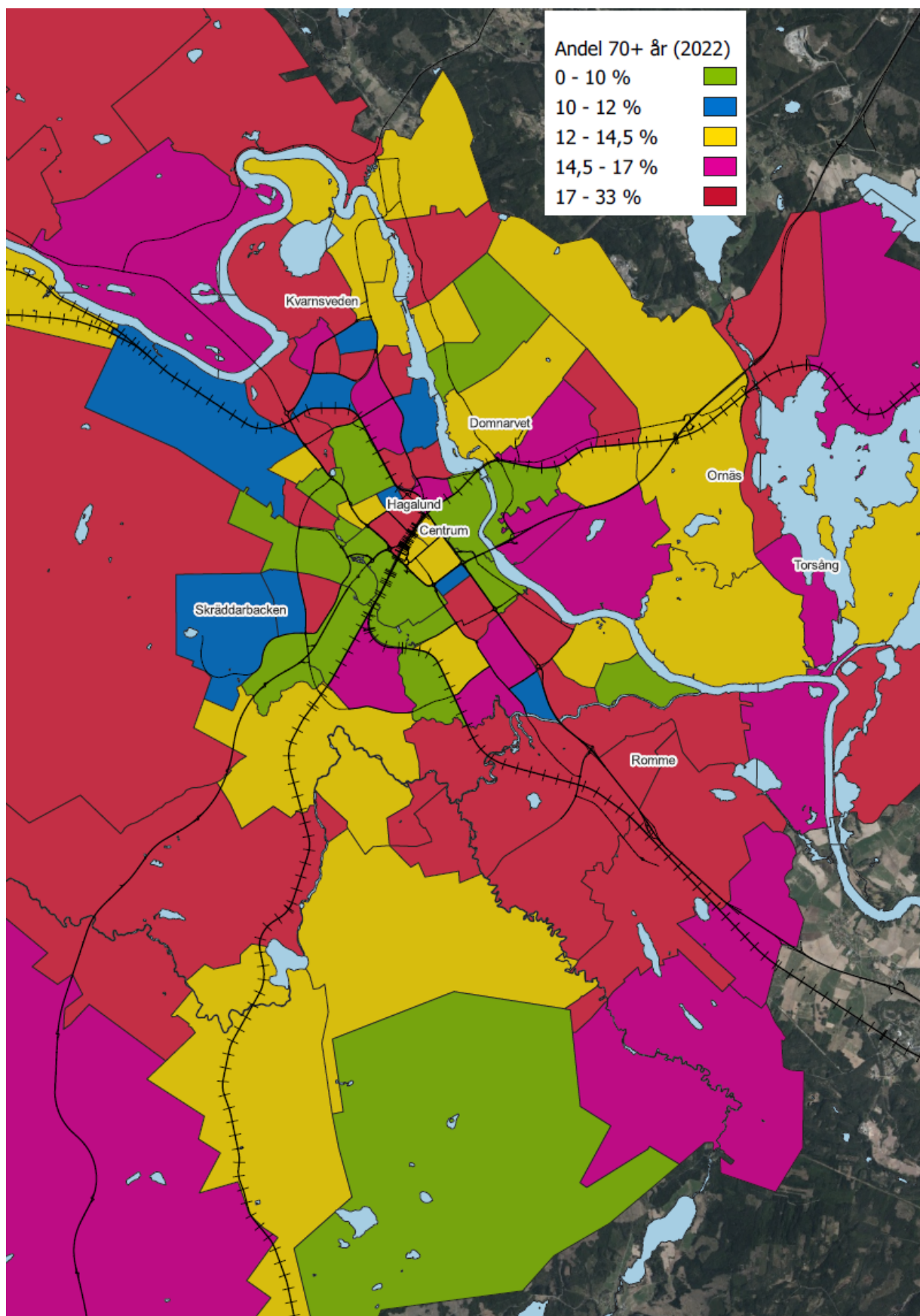
Andel personer äldre än 65 år av total befolkning Borlänge kommun, olika åldersgrupper

De störst andel av befolkningen över 80 år är idag bokförda i sydvästra Hagalund (9 %), Forssa, Gylle och Domnarvet (5 % vardera).

6.2. Bilder på geografisk spridning

Geografisk spridning av åldersgruppen 70 år och äldre

Geografisk spridning av åldersgruppen 60-69 år

6.3. Utbud av äldreomsorg i Borlänge kommun

Borlänge kommun erbjuder idag följande insatser inom äldreomsorg

Särskilt boende finns i form av vård- och omsorgsboende samt vård- och omsorgsboende med inriktning demens. För närvarande finns 415 platser varav 190 platser är för personer med demenssjukdom. Det finns möjlighet till Parboende.

Korttidsvård (inklusive växelvård) finns på enheten Nyhöjden, belägen på sjukhusområdet, och används för kortare tids vårdbehov vid utslussning från sluten vård och som avlastning för anhöriga.

I kommunen erbjuds plats på *dagverksamhet* för personer med demenssjukdom.

Hjälp i hemmet (hemtjänst) erbjuds den som vill bo kvar hemma och som har ett behov av vård och service. Hemtjänst kan sträcka sig från att få en enklare serviceåtgärd utförd, till att få hjälp flera gånger per dygn.

Samtliga ovanstående insatser kräver biståndsbeslut, och föregås av en utredning gjord av biståndshandläggare. När insatsen påbörjas verkställs beslutet. Om en insats beviljas men inte verkställs inom 3 månader riskerar kommunen särskild avgift (vite). De som har ett beviljat beslut som inte verkställts är de som utgör väntelistan.

Det finns även ett antal *träffpunkter* där äldre erbjuds umgänge och olika aktiviteter. Att få medverka i aktiviteter på träffpunkterna kräver inte biståndsbeslut. Träffpunkterna finns på Hagalundshuset, Tjärnhuset och Hagbacksgården.

Borlänge erbjuder *anhörigstöd* till dem som vårdar en anhörig hemma. Anhörigstödet kan ske både hemma och genom att den som behöver omsorg åker iväg på t.ex. dagverksamhet.

Anhörigstöd kan fås både som biståndsbedömt och inte biståndsbedömt.

Antal personer på väntelista april 2022

Följande beskrivning av antal personer som väntar på verkställighet av beslut baseras på uppgifter ur verksamhetssystemet Lifecare sista april 2022

Typ av insats	Antal
Vård- och omsorgsboende	21
Parboende	3
Korttids- och växelvård	6

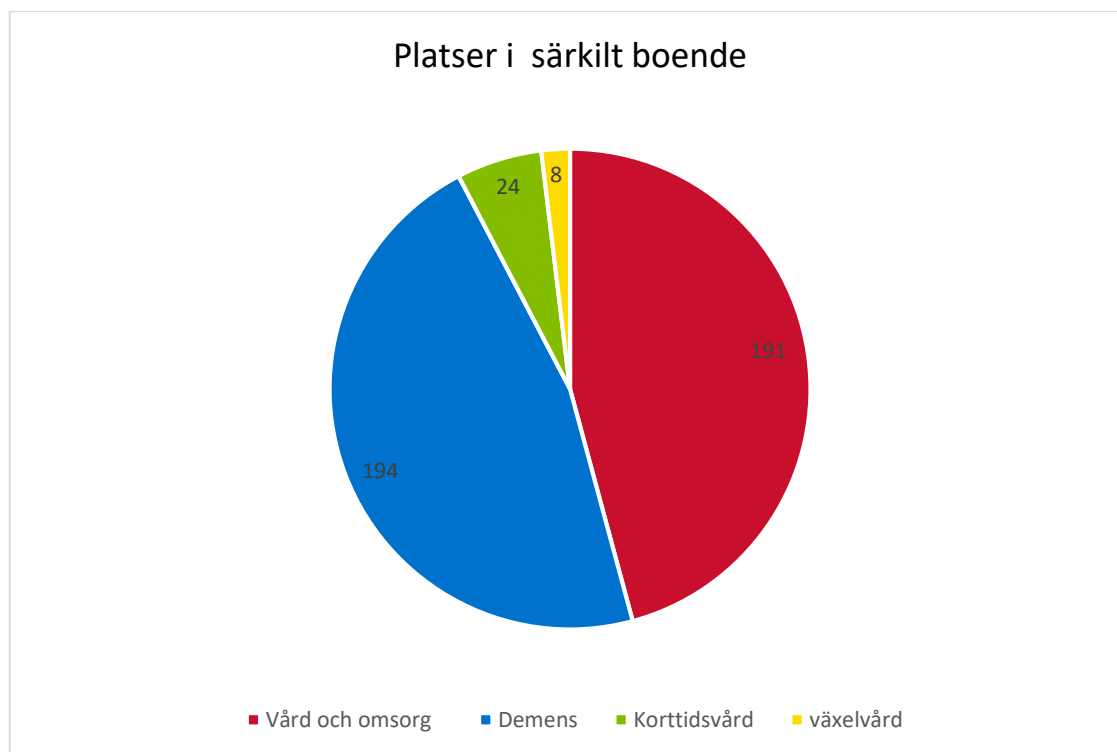
Av de 917 som hade ett verkställt beslut om hemtjänst i april 2022, hade 5 personer beslutad insats om 151 timmar eller mer per månad. Kostnaden för 151 timmar hemtjänst motsvara kostnaden för heldygnsomsgorg på särskilt boende. Denna kostnad utgör därmed en ekonomisk brytpunkt. 565 av dessa personer var 80 år och äldre.

6.4. Platser i särskilt boende

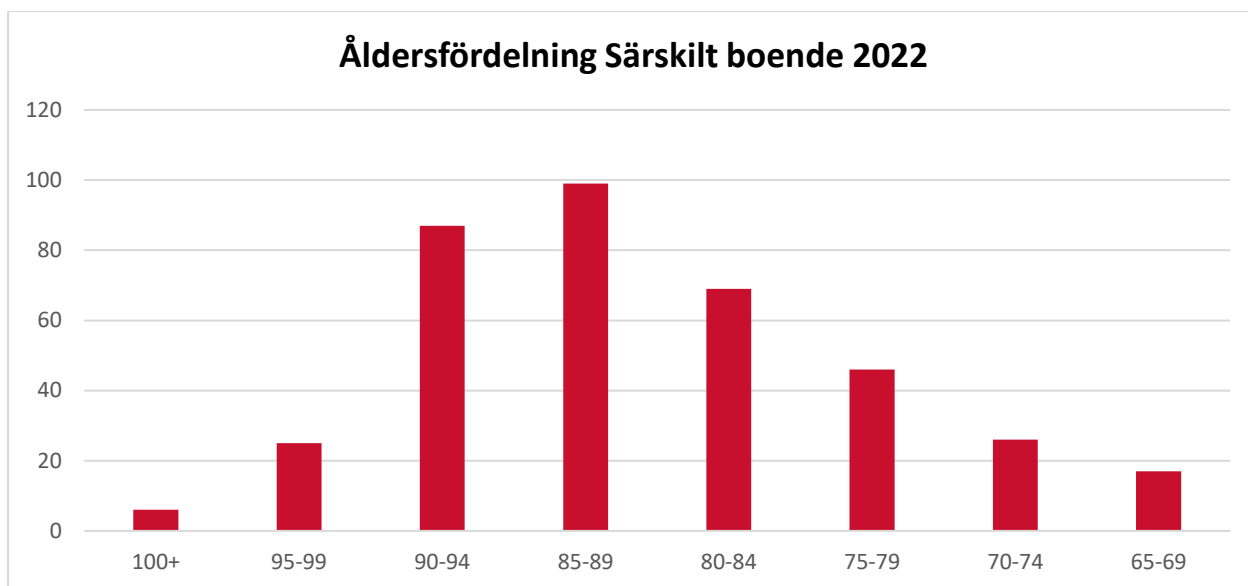
Kungsljuset är kommunens senast byggda boende och har vård- och omsorgsplatser. Där finns också lägenheter anpassade för Parboende. Hällsjöhemmet har vård- och omsorgsplatser, Nyhöjden har förutom korttids- och växelvårdsplatser även vård- och omsorgsplatser med inriktning demens. Båda enheterna ligger på Borlänge sjukhus. Tunagården har vård- och omsorgsplatser samt två avdelningar inriktning demens. Demensplatser finns i övrigt på Åkershem, Hessegården, Ekoxen och Hagagården.

Enhet	Vård- och omsorg, omvårdnad	Vård- och omsorg, Demens	Korttidsvård	Växelvård	Summa
Hällsjöhemmet plan 2	33				33
Hällsjöhemmet plan 3	33				33
Hällsjöhemmet plan 4	33				33
Kungsljuset	51				51
Tunagården	41	16			57
Åkershem		74			74
Nyhöjden		8	24	8	40
Ekoxen		24			24
Hagagården		17			17
Hessegården		55			55
Totalt	191	194	24	8	417

Platsfördelning per enhet, april 2022

Fördelning av platser i särskilt boende Borlänge kommun april 2022

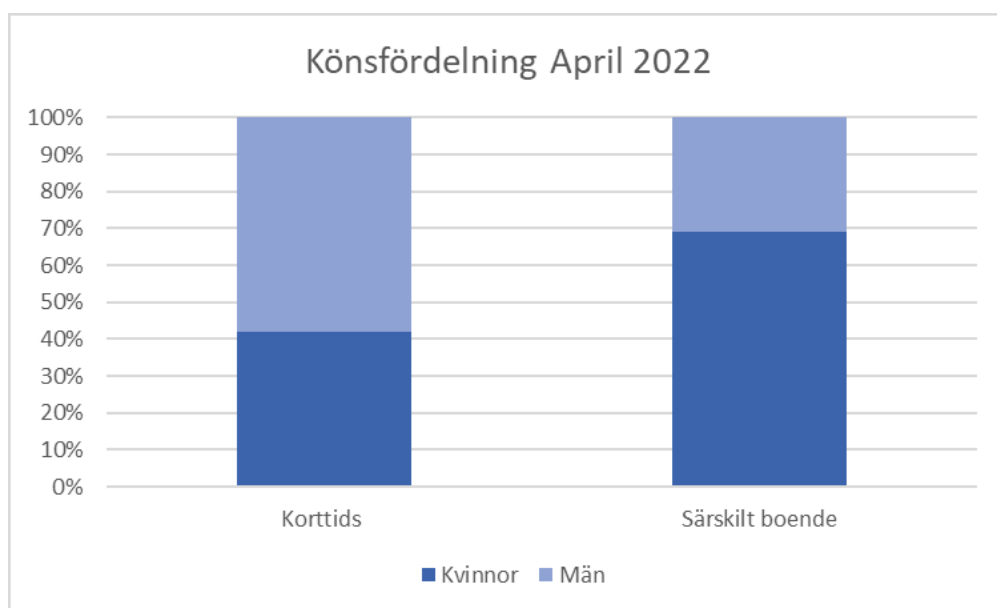

Åldersfördelning på särskilda boenden 2022, antal personer per åldersgrupp. Gäller verkställda beslut

I april 2022 var 76 % av de boende > 80 år. 17 platser var belagda av yngre personer (< 70 år). Detta speglar att även yngre personer har behov av (har biståndsbeslut på) och belägger platser i särskilda boenden. Denna boendeplan omfattar och utgår således från de personer som har behov av särskilt boende, inte specifikt om de uppnått en viss hög ålder.

6.5. Omsättning

Många tillbringar sin allra sista tid på ett särskilt boende, och omsättningen på platserna är hög. Under 2021 var avslutades 227 beslut om särskilt boende. En stor andel av de äldre i kommunen har behov av heldygnsomsorg och behovet ökar med stigande ålder.

Könsfördelning i % per platstyp särskilda boenden april 2022, Det är en övervägande andel kvinnor, 69 %, med beslut om särskilt boende. Inom korttids är andelen män högre med 58 %.

6.6. Kostnader

Årskostnaden för en plats i särskilt boende i Borlänge kommun var 1109 tkr 2022 d.v.s. ca 3000 kronor/dygn. Rikets genomsnittliga årskostnad var 976 tkr, per dygn ca 2670 kronor.

Flera faktorer påverkar kostnaden för en plats i särskilt boende. Det är bl.a. hyra, vårdtyngd/gruppstorlekar, personaltäthet, lokalytor och bi-tytor per boende, matförsörjning, kvalitet, tränings- och aktivitetsnivå.

7. Framtidens äldreboende

Sveriges kommuner och regioner konstaterar att Sveriges befolkning ökar. Befolkningen växer särskilt snabbt i de yngre och äldre åldersgrupperna. Under de närmaste fem åren kommer antalet personer över 80 år att öka med 11 procent och under de närmaste tio åren med 42 procent.

Fler äldre

Livslängden förväntas öka och de äldre bli allt fler.

Kraven på kommunerna att tillhandahålla särskilda boenden med olika service- och vårdnivåer ändras, då andelen äldre än 65 år beräknas öka markant de kommande åren. Enlig boverkets rapport 2018:19 konstateras det att medellivslängden ökar/har ökat. En kvinna som var 65 år 2016 beräknades ha över 21 år kvar att leva och en man 19 år. Motsvarande siffror år 1990 var 19 respektive 15 år. Samtidigt växer antalet äldre snabbare än den övriga befolkningen vilket innebär att även andelen äldre av befolkningen ökar.

Flytt-mönster

Forskning visar att tankar om att flytta eller bo kvar är en lång tankeprocess och den påverkas av ekonomiska, sociala och hälsomässiga faktorer. I Boverkets rapport 2018:19 beskrivs det att äldre vill i de flesta fall bo kvar i sin bostad så länge det går, vilket innebär att dessa bostäder i många fall behöver anpassas och göras tillgängliga. Att äldre vill bo kvar kan förklaras av dels av personliga preferenser, men även förbättrad hälsa och funktionsförmåga bland äldre, samt en medveten politik från samhällets sida att styra över vårdresurser från olika former av institutionsboenden till möjligheter att bo kvar i hemmet.

Samtidigt saknas det anpassade bostäder för dem med ett större vårdbehov. Trygghetsboenden är en relativt ny boendeform där äldre erbjuds mer trygghet. Men boendekostnaden vid dessa boenden, som är nybyggda eller renoverade, kan vara en utmaning för många äldre med lägre inkomster.

Välfärdsteknik

Utvecklingen inom välfärdsteknik går i en rasande fart. Välfärdsteknik är digital teknik som syftar till att bibehålla eller öka trygghet, aktivitet, delaktighet eller självständighet för en person som har eller löper förhöjd risk att få en funktionsnedsättning, däribland äldre personer. Utbudet av produkter inom välfärdstekniken har ökat de senaste åren och kan ges som bistånd utifrån socialtjänstlagen, förskrivas som hjälpmedel utifrån hälso- och sjukvårdslagen eller köpas på konsumentmarknaden av den enskilde själv.

När det byggs boenden för äldre, oavsett om det är särskilt eller ordinärt boende, behövs det tas hänsyn till den boendes behov av olika typer av välfärdsteknik. Det kan handla om att vid byggnation möjliggöra för tekniska lösningar, i syfte att stödja till exempel kommunikation, omgivningskontroll och belysning för både tillgänglighet och dygnsrytm. Även tekniska lösningar för passagestyrning och larm av olika slag

som skapar möjlighet till självständighet och aktivitet både inomhus och utomhus för de boende är viktiga delar av välfärdstekniken.

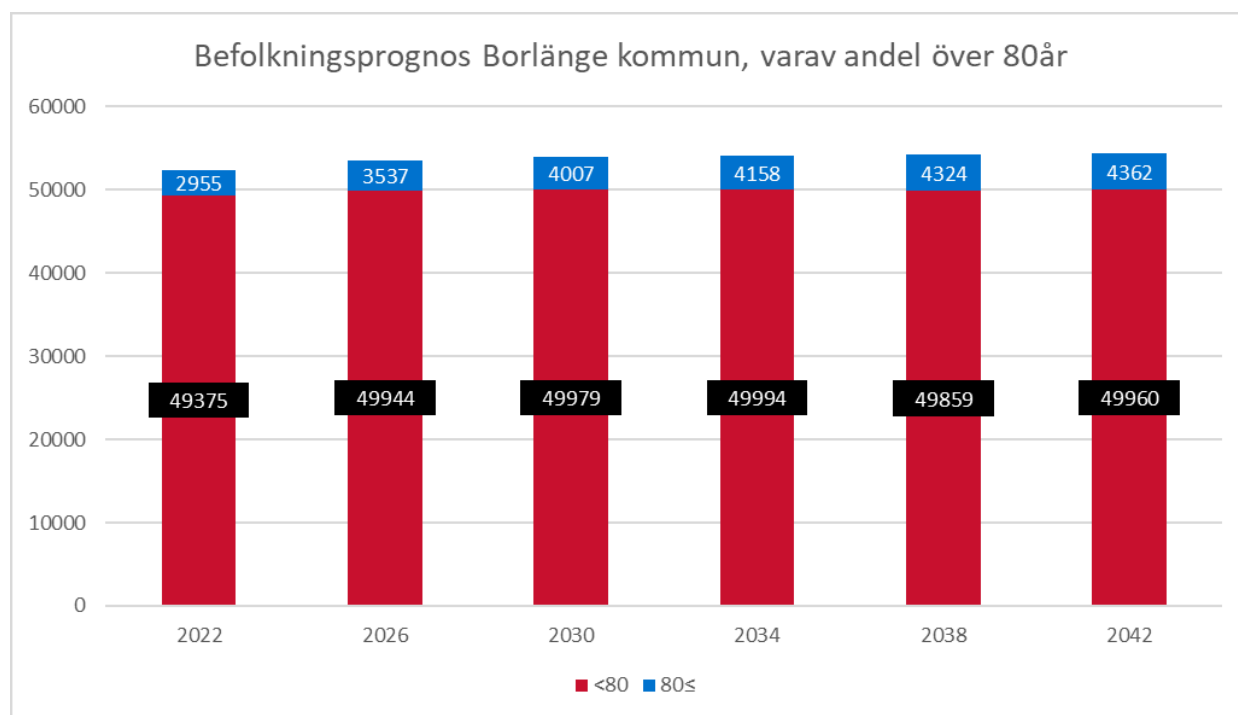
Den digitala välfärdstekniken är till stor del beroende av tillgång till internet, både för att underlätta omsorgsverksamhetens utveckling och för att ge förutsättningar för de boendes självständighet i en allt mer digital tillvaro.

Äldres ekonomi

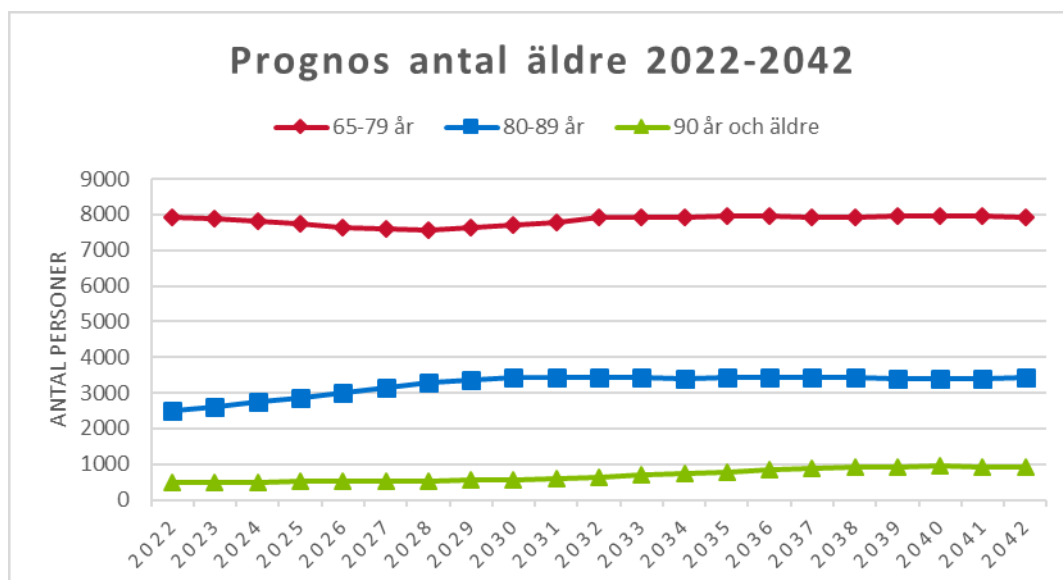
Äldreboendedelegationen (SOU 2008:113) bedömer att det under de kommande decennierna kommer finnas många äldre som inte har några större ekonomiska möjligheter. Detta är något att ha i åtanke när nya boenden uppförs, oavsett om det är särskilda boenden eller trygghetsboenden. I båda kategorierna betalar individen hyra, och hyran måste vara överkomlig för dem som har behov av boende.

Icke-kommunala aktörer

Särskilt boende på entreprenad ökar i många kommuner i drift, ägande och förvaltning. Sedan Lagen om valfrihet (LOV) infördes har de enskildas möjlighet att välja en annan utförare än kommunen ökat. I dagsläget har Borlänge kommun inte infört LOV. En annan politisk viljeinriktning kan medföra ett förändrat beslut. Både privata och kommunala utförare ska kunna garantera samma kvalitet på vården och omsorgen.

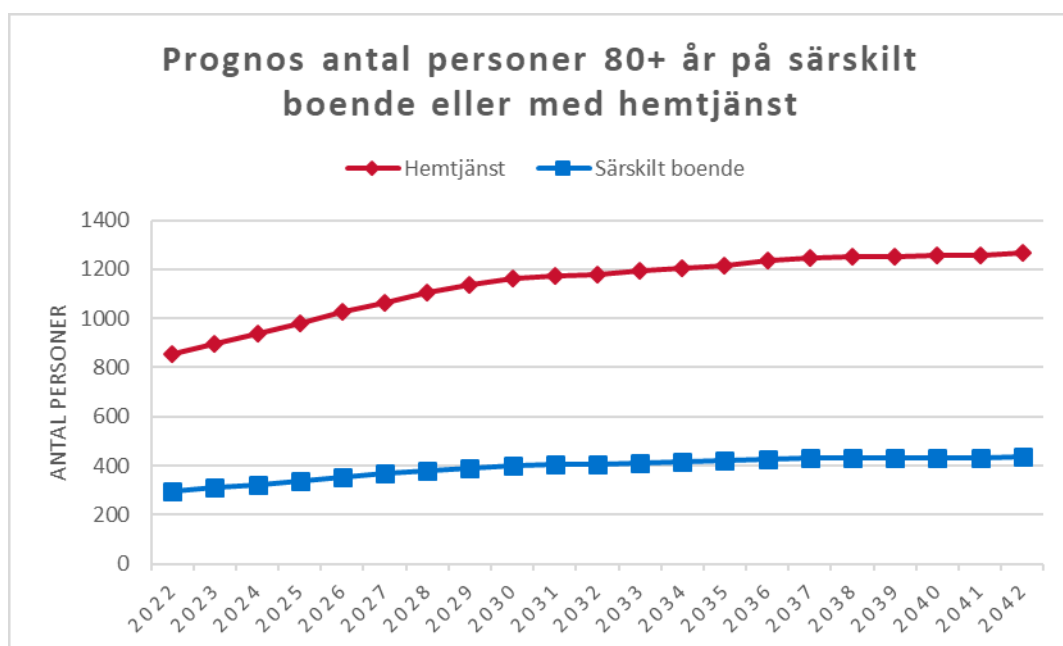
Antalet invånare totalt i Borlänge kommun förväntas öka för varje år den kommande 20-årsperioden. Andelen äldre förväntas öka, från att andelen 80 år och äldre utgöra 5,4 % år 2021 till 9 % 2042. Inom de närmaste 10 åren kommer antalet 70-80 åringar minska jämfört med idag. Men antalet 80 år och äldre förväntas stiga med ca 43 % under 10 årsperioden. Om 20 år förväntas ökningen av äldre sakta ner och andelen under 80 öka. Inom samtliga åldersgrupper över 70 år förväntas det finnas lite fler kvinnor än män.

Befolkningsprognos olika åldersgrupper 2022-2042

7.1. Utmaningar för äldreomsorgen

Antalet äldre ökar och fler kommer att ha behov av kommunalt stöd, vård- och omsorgsinsatser samt boendeplatser. Det är en utmaning för kommunen att bemöta det utökade behovet av äldreomsorg.

7.2. Framtida behov av platser i särskilt boende

Beräkning av behov

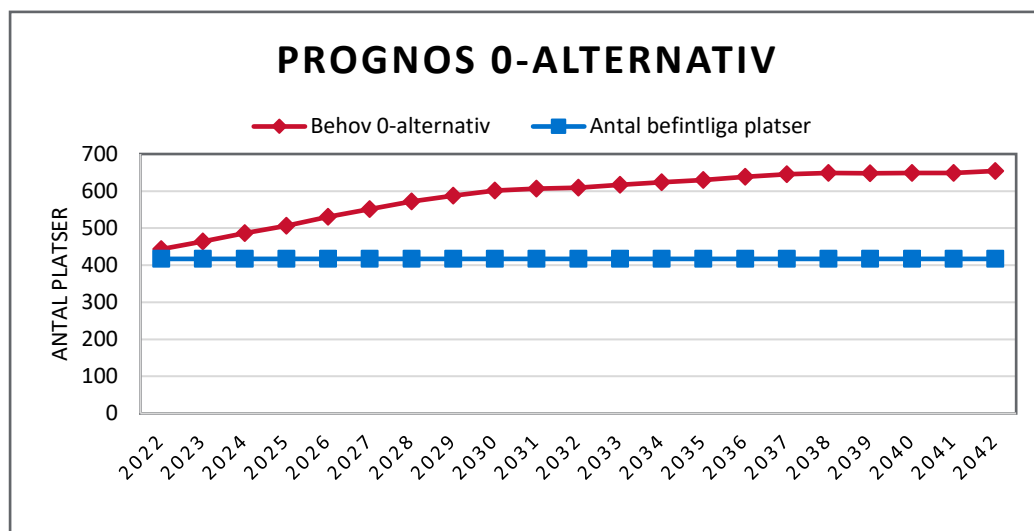
Beräkningen av det framtida behovet av antal platser i särskilt boende baseras på ett uttryck för dagens behov av platser. Det är summan av:

1. Antal boende på befintliga platser (verkställt biståndsbeslut, födelseår och kön) i december 2019
2. Det antal personer som vid samma tillfälle stod på väntelista för särskilt boende

Således finns idag ett högre antal personer med behov av plats, en större efterfrågan, än tillgång på platser.

0-alternativ

Antaget att samma andel (per åldersgrupp) av befolkningen som i december 2019 hade ett platsbehov i särskilt boende, kan en rak framskrivning göras. Det innebär en uppräknings utifrån prognostiserad befolkningsökning de kommande 20 åren. Detta benämns 0 (noll)- alternativ.

Enligt denna framskrivning skulle behovet i Borlänge kommun öka med 48 % under kommande 20-årsperiod. Det stämmer väl överens med de beräkningar som återfinns i Äldreboendedelegationens slutbetänkande. Där beräknas behovet av platser i särskilt boende nationellt öka med 50-70 % under perioden 2005-2040, beroende på hälsoutvecklingen.

Platsbehovet ses växa som starkast under 2020-talet när tillväxten av personer över 85 år är särskilt hög.

Att påverka det framtida platsbehovet

Ett antal faktorer bedöms påverka det framtida behovet av platser i särskilt boende:

- Förutom befolkningsutveckling, även hälsoutveckling och den medicinska utvecklingen med nya mediciner och behandlingar samt vården och dess processer och vårdplatsantal.
- Äldres förväntningar och krav, flytt-mönster och preferenser när det gäller boende samt ekonomiska förutsättningar och förhållanden.
- Politiska beslut och kommunala riktlinjer för biståndsbeslut.
- Valfärdsteknologin och tekniska hjälpmedel anpassade för äldre ses öka tryggheten och möjligheten till kvarboende i det egna hemmet.
- Tillgängligheten i bostäder påverkar också möjligheten att bo kvar när orken och hälsan sviktar.
- Mellanboendeformer som trygghetsbostäder ses senarelägga en inflytt till särskilt boende och bör med andra ord minska behovet av boendeplatser. Med ett anpassat och tryggt boende klarar man sig längre tid hemma.
- Utbudet, omfattningen och kvaliteten på kommunala insatser i hemmet, som hemtjänst, anhörigstöd, dagverksamhet och hemsjukvård är av betydelse. Även kommunens interna processer vid platsfördelning påverkar.
- Omsättningen på befintliga platser.
- Privata alternativ, LOV.

En del av dessa kan kommunen direkt påverka, genom organisation och verksamhetsstyrning, medan andra bedöms vara förutsättningar att förhålla sig till.

Omvärldsbevakning kommunala insatser som påverkar platsbehovet

Utifrån hur det ser ut i andra kommuner kan ett antal åtgärder sorteras ut som är gemensamma på flera ställen. Utbyggnad av trygghetsboenden, utvecklat anhörigstöd, uppsökande verksamhet, teknik, dagverksamhet samt bostadsanpassning är faktorer som överlag bedöms öka möjligheterna för äldre att bo kvar hemma. Även Socialstyrelsen tar upp de faktorerna som viktiga när det gäller möjligheterna för äldre att bo kvar hemma. Faktorer som skiljer sig åt mellan andra kommuner är att vissa förespråkar ett hälsofrämjande arbete med fokus på kost och aktivitet, fixartjänster där de äldre kan få hjälp med sysslor som att byta glödlampa samt E-hemtjänst. Äldreboendedelegationen tar i sitt slutbetänkande upp att vård- och omsorgsinsatser, serviceinsatser och rehabilitering är faktorer som påverkar möjligheten att kunna bo kvar hemma. Om fokus läggs på rehabilitering efter t.ex. ett trauma kan det leda till ett minskat omsorgsbehov, vilket i sin tur fördröjer behov av en plats i särskilt boende.

7.3. Utveckling av äldreomsorgen i Borlänge kommun

Kvarboende

Borlänge kommun vill främja kvarboende. Kommunala insatser som möjliggör att kunna bo kvar i det egna hemmet ska vidareutvecklas.

Inom *hemtjänsten* planeras ett antal verksamhetsförändringar leda till

- Ökad personalkontinuitet
- Minskad variationstid
- Utökad brukardelaktighet

Dessutom bedöms *välståndsteknologins* framfart öka självständighet, oberoende och trygghet i hemmet och möjliggöra ett minskat behov av insatser. Satsningar på teknikstöd uppmuntras. Kommunens *stöd till anhöriga* som vårdar sin närstående ska utvecklas.

Möjligheter till *social samvaro* för äldre t.ex. i form av träffpunkter och dagverksamheter ska utökas och utvecklas.

Tillgänglighet i ordinära bostadsbeståndet

För att identifiera områden för möjliga tillgänglighetsförbättrande åtgärder har en tillgänglighetsinventering i det ordinarie bostadsbeståndet i kommunen genomförts. En god tillgänglighet ökar möjligheten att kunna bo kvar hemma.

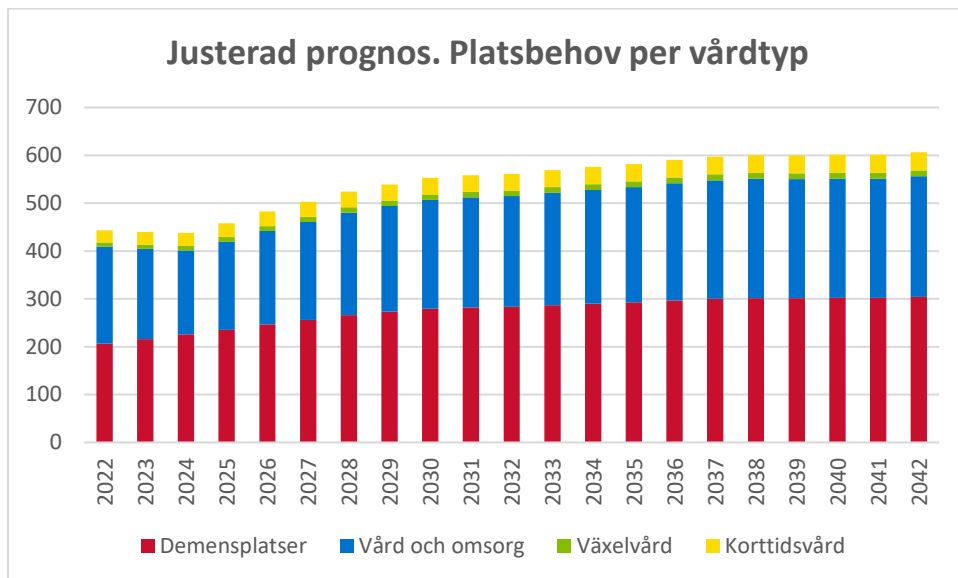
Trygghetsboende

En etablering och utbyggnad av trygghetsbostäder som en ny boendeform efterfrågas och ses som en utveckling som kommunen uppmuntrar och stödjer. Kommunen har beslutat om kriterier för trygghetsboende. Möjlighet att konvertera nuvarande fastigheter ska utredas och beskrivas samt framtida antal trygghetsboendeplatser beräknas och analyseras.

Förutsatt att trygghetsboende byggs och att ovanstående verksamhetsutveckling av äldreomsorgen genomförs förväntas en effekt på särskilda boenden som innebär ett senarelagt behov av inflytt och ett minskat framtida platsbehov. Ett trygghetsboende håller på att byggas vid Gyllehemmet som beräknas stå klart våren 2023.

7.4. Platsprognos

Förutsatt att äldreomsorgen utvecklas och mellanboendeformer etableras enligt ovanstående resonemang kan platsbehovet justeras och skrivas ner i antal från 0-alternativet. Behovet av trygghet, omvårdnad och omsorg bedöms kunna tillgodoses med andra insatser än en plats i särskilt boende. Nedanstående justerade alternativ utgör den framtida platsprognos som boendepåren baseras på.

Idag finns 417 platser. Antalet platser behöver öka med 36 % (152 platser) fram till 2033.

Vård- och omsorgsplatser

Det antas att effekterna av ökat kvarboende och trygghetsbostäder kommer ge störst påverkan på platsbehovet i just platskategorin vård- och omsorgsplatser. Framräkningen baseras på befolkningsprognosen 2022 och åldersfördelning vård- och omsorgsplatser december 2019. Platsantalet prognostiseras öka med 51 platser, 23 %, under planperioden 2021-2033. Från 191 till 235.

Demensplatser

För demensplatser förutspås inte samma utveckling som för vård- och omsorgsplatser. Omsorgsbehovet är så pass komplicerat så för att tillgodose ett gott omhändertagande bör personer med demenssjukdom bemötas med kompetens specialiserad på demensvård. Det är svårt att garantera ett gott omhändertagande på andra sätt än med heldygnsomsorg, vilket gör att antalet demensplatser inte går att skrivas ner utifrån utveckling av andra kommunala insatser. Möjligheten att diagnosticera en person med demens förbättras ständigt, och sjukdomen kryper längre ner i åldrarna, vilket gör att antalet personer med demenssjukdom tros komma att öka de kommande 10 åren. Antalet anhöriga som är beredda att vara hemma och vårda sina sjuka makar antas också minska, vilket även det gör att behovet av demensplatser bedöms öka.

Antalet platser med heldygnsomsorg för personer med demensproblematik antas behöva öka med 95 platser, 48 %, fram till 2033. Från dagens 194 till prognostiserat 287. Detta baserat på åldersfördelning demensinriktning december 2019.

Korttidsvård

Idag beläggs till viss del korttidsvårdsplatser i väntan på att beviljad plats i vård- och omsorgsboende ska verkställas. Det kan i sin tur ge en brist på korttidsvårdplatser och en kostnad för kommunen (som har betalningsansvar för utskrivningsklara patienter från Landstinget). Tillskapande av trygghetsboenden, och platser inom särskilt boende förväntas förhindra en ökning av behovet av

korttidsvårdsplatser. De som idag bor i trygghetsboende eller liknande boendeformer kan i större utsträckning skrivas ut från slutenvården till hemmet istället för till en korttidsvårdsplats. Behovet av korttidsvårdsplatser varierar över tid, varför en prognos är svår att ställa. Verksamhetens inriktning av samtliga platser måste alltid anpassas efter borlängeboens behov. Borlänge kommuns riktlinjer och förhållningssätt är

att alla utifrån behov och önskemål i första hand, så långt möjligt, ska beredas möjlighet att återgå till hemmet i ordinärt boende eller särskilt boende.

Prognosen, baserad på åldersfördelningen 2019, visar behov av en ökning av korttidsvårdsplatser från 24 till 36 under en tioårsperiod.

Växelvård

Växelvård avlastar vårdande anhöriga. För det utökade behovet av anhörigstöd söks även andra former och lösningar än heldygnsomsorg på växelvårdsplats.

Framräkningen baseras på åldersfördelning växelvård 2019, i relation till befolkningsprognos 2022. Prognosen visar behov från 8 till 12 växelvårdsplatser.

8. Lokalförsörjningsplan

8.1. Utvärdering av befintliga särskilda boenden

En utvärdering av samtliga befintliga särskilda boenden i Borlänge kommun genomfördes i framtagandet av boendeplanen 2013. Resultatet av den utvärderingen är så gott som densamma idag då inga nya boenden byggts men Ekoxen har renoverats.

Lokalförsörjningsplanen för planperioden 2023-2033 baseras på att:

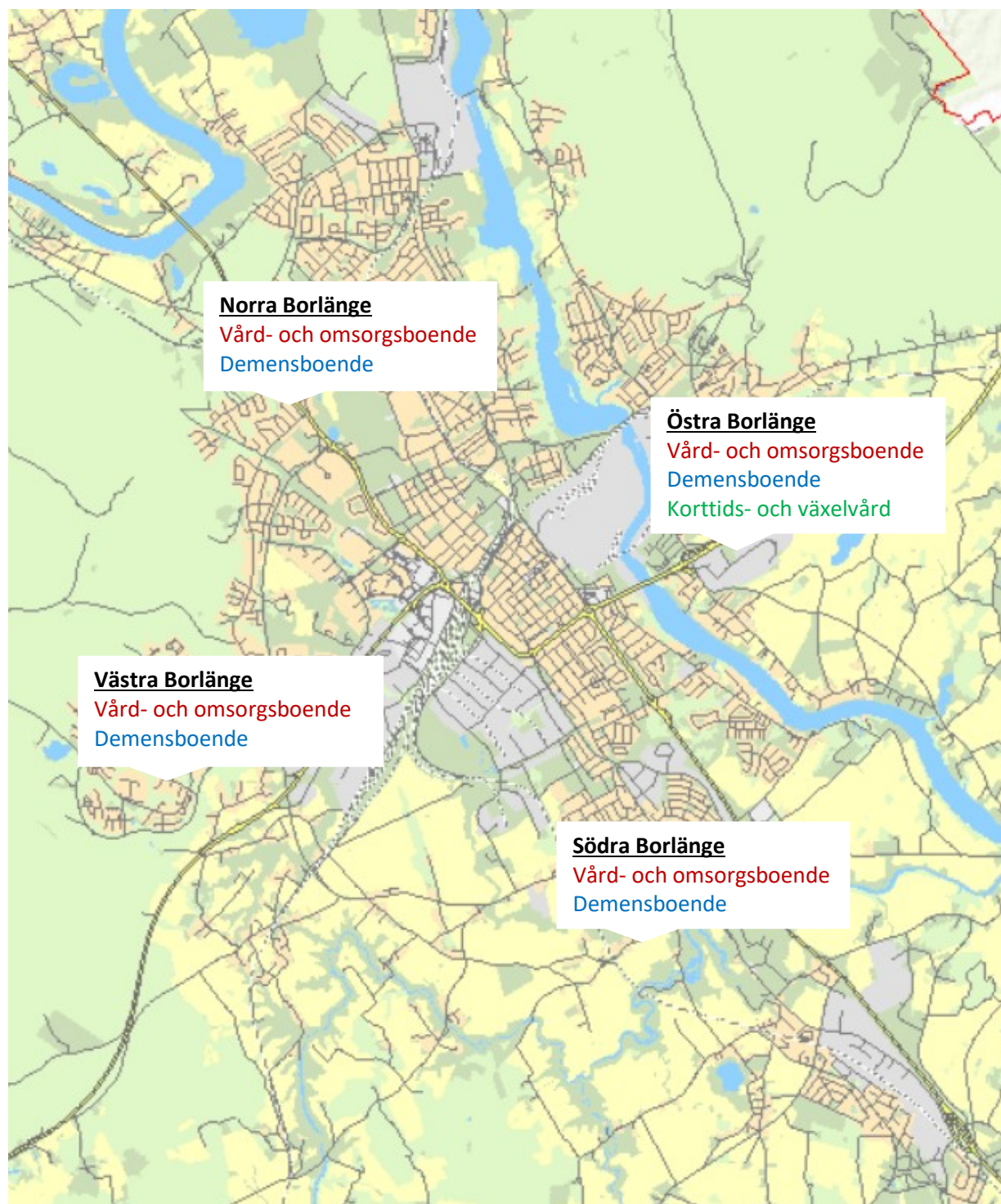
1. Befintliga boenden, exklusive Kungsljuset och Hessegården, ersätts med nya boenden
2. Framtidens ökade platsbehov tillgodoses i ombyggnation av vissa befintliga boenden och byggnation av nya boenden

8.2. Planeringsprinciper framtida boenden

De bärande planeringsprinciper som ligger till grund för lokalisering och dimensionering på framtida boenden är:

- Möjligt att åldras och bo kvar i en välkänd del av Borlänge
- Omvårdnads och demensplatser i samtliga delar av Borlänge
- En avdelning innehåller 9 boendeplatser
- Småskalighet i en större enhet
- Tillagningskök på varje enhet
- Anpassad utemiljö
- Samlokalisering
- Återbruk när det är möjligt

Lokalisering framtidens särskilda boenden i Borlänge

8.3. Utformning av framtida boenden

Framtida boenden ska utformas så att de upplevs som ett hem. Oavsett boendetyp (ordinärt boende, trygghetsboende, seniorboende eller särskilt boende) vill man kunna leva ett tryggt, självständigt och oberoende liv.

Särskilda boenden i Borlänge kommun ska kännetecknas av en bra boendemiljö, en hög vårdkvalitet och möjligheter för en effektiv och god omvårdnad. Utformningen av de framtida boendena ska stödja en god vård- och rehabiliterande service, säkerställa en säker arbetsmiljö för anställda och en trygg vistelse för boende och besökare. Att den enskildes vårdbehov varierar och ökar under boendetiden har stor betydelse för utformningen av boendet och bostaden. Möjlighet till kvarboende gäller. En bostadslägenhet ska vara ändamålsenlig och användbar även när vårdbehovet ökar. Utformningen av bostäderna ska uppfylla bygglagstiftningens regler men också de krav arbetsmiljölagen ställer för att omvårdnadsarbete ska kunna utföras. Flexibilitet är ett villkor. Enheter planeras och byggs utifrån en generell utformning och standard så att inriktningen och platstypen kan förändras över tid. T.ex. ska ett demensboende enkelt kunna bli ett vård- och omsorgsboende. Parboende ska möjliggöras i den mån där äldre par önskar att bo tillsammans eller i närheten av varandra även om endast en av dem har så pass omfattande behov att den beviljats särskilt boende.

En utformning med institutionell karaktär ska undvikas. Standarden i ett boende ska vara anpassad till personer med funktionshinder av olika grad som rörelsehinder, nedsatt syn, nedsatt hörsel, neurologiska samt kognitiva funktionsnedsättningar. Boendemiljöerna ska präglas av en helhetssyn på människan och dess behov. För att stödja den enskildes värdighet och handlingsfrihet är tillgänglighetsaspekterna såväl i boendet som i utemiljön avgörande. Ca 9 boendelägenheter utgör en bostadsgrupp. För rationell drift ur bemanningshänseende bör en enhet omfatta minst 5 bostadsgrupper. Utöver den egna boendelägenheten ingår gemensamma ytor och rum som kök, matsal och samvarorum samt bostadskomplement som tvättstuga, förråd m.m. i boendet.

Korttidsvård är inte en bostad enligt plan- och bygglagstiftningen. I laglig mening är det alltså inte frågan om en boendeform. Det innebär att det inte ställs specifika krav som på en bostads utformning. Omsorg och omvårdnad ska bedrivas i enkelrum med eget hygienutrymme. Med en god vårdhygienisk standard ska riskerna för smittspridning minimeras.

I anslutning till denna boendeplan finns ett framtaget lokalprogram som redogör för gällande principer och strategier för utformning och standardnivå inför uppförandet av framtidens särskilda boende i Borlänge. Programmet ska vara vägledande och styra projekteringen i upprättandet av nya boenden.

8.4. Plan för genomförande

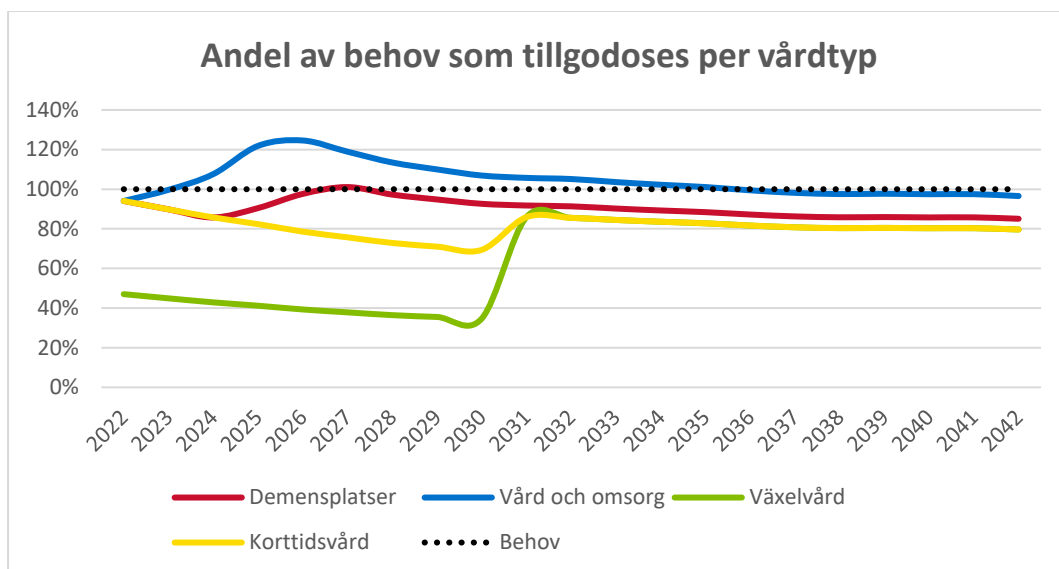
En omstrukturering och utbyggnad av platser inom särskilt boende föreslås genomföras etappvis under planperioden. Inriktningen under perioden omfattar att ersätta befintliga boenden och tillgodose det ökade platsbehovet. Principerna för en plan för genomförande är:

- en jämn fördelning av utbudet av platser eftersträvas
 - dimensioneringen av antal boendeplatser/anläggning beaktar skillnader i driftskostnad
 - nya boenden ersätter, så långt det är möjligt att åstadkomma, boenden i samma del av staden.
1. Som en första etapp renoveras Ekoxen som planeras att ersättas i ett senare skede.
 2. I södra stadsdelen byggs en enhet i Gylle, Gyllegården, som ersätter Tunagården.
 3. Tunagården byggs om och byggs ut och ersätter Hagagården samt genererar nya boendeplatser.

4. Ett nytt boende planeras i västra Borlänge.
5. Åkershem ersätts med ett nytt boende i norra Borlänge.
6. Hällsjöhemmet avvecklas och ersätts med ett nytt boende.
7. Hällsjöhemmets lokaler bedöms vara lämpliga för korttids- och växelvårdsverksamhet och ersätter Nyhöjden samt byggs om för att även tillskapa nya boendeplatser.
8. Ett nytt boende planeras i västra Borlänge, ersätter Ekoxen samt tillskapar nya platser.

Genomförande av lokalförsörjningsplan

Etapp Planerat år	Ny enhet	Inriktning	Antal platser (nyproduktion)	Vilka boenden som ersätts	Antal nya platser
1 2022	Ekoxen (24)	Demens	24 Behålls och renoveras Ersätts senare		0
1 2023	Södra Borlänge/ Gyllegården (54)	Vård och omsorg Demens	36 18	Tunagården 57 platser	- 3
2 2025	Södra Borlänge/ Tunagården (72)	Vård och omsorg Demens	36 36	Hagagården 17 platser	+ 36 + 19
3 2026	Västra Borlänge/ Jakobsdalen (54)	Vård och omsorg Demens	18 36	Nyhöjden Demens 8 platser	+ 18 + 28
4 2027	Norra Borlänge (90)	Demens	90	Åkershem 72 platser	+ 18
5 2029	Östra Borlänge (99)	Vård och omsorg	99	Hällsjöhemmet 99 platser	0
6 2031	Östra Borlänge Renovera och bygga om Hällsjöhemmet (45)	Korttids och växelvård	45	Nyhöjden korttids och växelvård 33 platser	+12
7 2032/ 2033	Västra Borlänge (54)	Demens	54	Ekoxen 24 platser	+30
				Summa utökning	+158

Tabellen visar en sammanställning på hur det totala utbudet i %, av olika typer av platser tillgodoses under planperioden.

8.5. Tidplan

Aktiviteter i plan för genomförande styrs i första hand av det prognostiserade behovet samt möjligheter till finansiering. Tider för genomförande av enskild etapp/projekt påverkas också av möjligheten till markanskaffning, upprättande av detaljplan samt av att nödvändig verksamhetsutveckling inom äldreomsorgen i sin tur följer beslutad plan.

9. Ekonomi

9.1. Ersättning av befintliga boenden

Tunagården kommer från och med 2023 att byggas om och byggas ut och beräknas att stå klart för inflyttning under 2025.

Åkershem har, trots åtgärder, kvarstående tekniska brister och ett stort underhållsbehov. En låsande betongstomme med mellanväggar av betong, en ineffektiv planlösning med ytkrävande dubbelkorridorsystem och souterränglokaler gör byggnaden olämplig för ombyggnad till ett modernt särskilt boende.

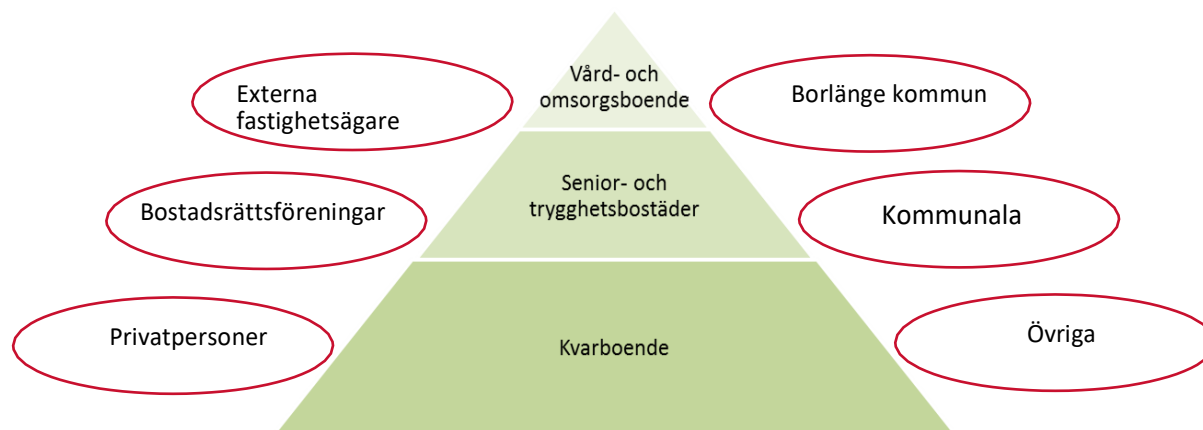
Hällsjöhemmet och Nyhöjden är lokaliserade på Borlänge sjukhus. Lokalerna bedöms inte vara representativa som boende. Enheterna saknar till stora delar markkontakt och har en svårtillgänglig utemiljö. Byggnaden är utformad som vårdbyggnad och är lämplig att användas för vårdändamål. Boenderummen på Hällsjöhemmet har, till skillnad från delar av Nyhöjden, fler enkelrum med eget hygienutrymme och motsvarar därför en bättre vårdhygienisk standard. Kostnader för ombyggnation av Nyhöjden till motsvarande standard har beräknats bli höga. Hällsjöhemmet förordas därför som placering för framtida korttidsvård och växelvård.

Hagagården föreslås avvecklas. Boendet som är inrymt i Hagalundshuset består av två boendegrupper utan koppling vilket medför en ineffektiv drift med höga personalkostnader. En utbyggnad av antal platser i Hagalundshuset är inte aktuellt.

Ekoxen renoveras under 2022 och nytt hyresavtal är tecknat. När hyresavtalet går ut, föreslås Ekoxen att avvecklas som särskilt boende. Boendet är på tre våningsplan, med en boendegrupp per våningsplan, medför en ineffektiv drift med höga personalkostnader. Fastigheten medger inte en ökning av antal boendeplatser.

9.2. Finansiering av nyproduktion

I samband med att kommunen har behov av att uppföra ett antal nya särskilda boenden och trygghetsbostäder har olika finansieringsalternativ studerats. Om- och tillbyggnationen av Tunagården finansieras via externa fastighetsägare. Kommande särskilda boenden i första hand att uppföras i egen regi.

Möjliga framtida finansiärer av boende för äldre

9.3. Investeringsbehov

Nedanstående tabell redovisar uppskattade kostnader för tillskapande av framtidens boende för äldre enligt plan för genomförande.

Planerad aktivitet enligt tidplan	Antal platser	Yta LOA (m ²)	Projektkostnad totalt (Tkr)
Hessegården	55	4789	0
Kungsljuset	51	3434	0
Ekoxen	24	1400	0
Södra vård- och omsorgsboende ny anläggning Gyllegården 2023	54	3800	0
Södra vård- och omsorgsboende nya Tunagården 2025	72	6450	0
Västra Borlänge	54	3800	145 000
Norra Borlänge	90	6500	247 000
Östra Borlänge	99	7000	260 000
Östra Hällsjöhemmet	45	3500	75 000
Västra Borlänge	54	3800	145 000
Summa			872 000

Kalkylerade projektkostnader utifrån nyckeltal för genomförandeplan

Projektkostnaden är beräknad utifrån en antagen kostnadsökning under planperioden. Projektkostnaden inkluderar inte ytor och kostnader för lokaler för andra eventuellt samlokaliserade verksamheter till boendeplatserna (t.ex. dagverksamhet eller arbetslokaler för hemtjänst).

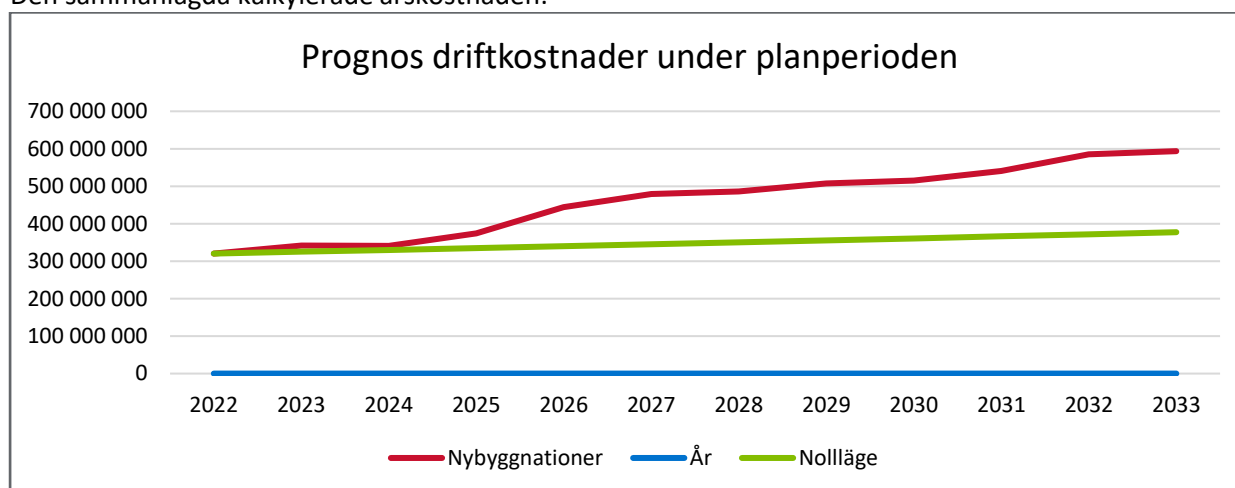
Angivna kostnader avser endast nyproduktion av boenden och inte kostnader för t.ex. avveckling, uppsägning, avyttring av befintliga fastigheter och enheter.

Befintliga fastigheter som innehåller särskilda boenden ska underhållas under planperioden fram till tidpunkt för nya lokaler. Kostnad består av underhåll och fastighetsdrift. I något fall även kompletterande investering med avseende på bl.a. säkerhet, tillgänglighet eller liknande. Dessa kostnader har inte närmare beräknats i denna plan.

9.4. Konsekvensbeskrivning kostnader verksamhetsdrift

Kostnader för verksamhetsdrift inkluderar lokalkostnader.

Den sammanlagda kalkylerade årskostnaden:

Prognos driftkostnad 2022-2033

Årskostnaden prognostiseras att under planperioden öka från ca 320,3 till 593,6 miljoner. Prognosen är beräknad i dagens penningvärde och med årskostnaden per plats 2022 för respektive platstyp. Antalet äldreboendeplatser beräknas öka med totalt 158 st. varav demensplatserna är 95. Diagrammet ovan redovisar verksamhetens kalkylerade driftskostnad/år baserat på platsbehov enligt 0-alternativ samt enligt det justerade alternativet. Kostnaderna ökar naturligtvis med ett ökat antal platser i framtiden. Kostnadsökningen i kurvan 2025-2027 är utbyggnationen av Tunagården och Jakobsdalen. 2027 är det utökningen av demensplatser i norra Borlänge som ökar driftskostnaderna. 2032 är det ytterligare utökning av demensplatser i västra Borlänge som för med sig en driftskostnadsökning. Kurvorna visar effekten med lägre kostnader i ett justerat alternativ om ingen nybyggnation sker och ramtilldelning fortsatt sker i enlighet med nuvarande strategisk plan med årlig ökning 1,5 procent.

Personalkostnad utgör en hög andel av driftskostnaden. I framtida boenden kan boendets utformning, med en mer ändamålsenlig planlösning, påverka bemanningsgraden, i kalkylen beräknas bemanningsgraden ligga kvar på samma nivå som 2022. Hyreskostnaderna beräknas däremot utgöra en högre andel i framtiden än idag.

9.5. För att möjliggöra ett utökat kvarboende

Att åstadkomma det justerade platsbehovet förutsätter:

1) en utveckling av kommunala insatser

Det innebär i sig ökade kostnader. Ekonomiska resurser finns genom en omfördelning från särskilt boende till andra kommunala insatser. T.ex. till volymökningar inom hemtjänsten, satsningar på teknikstöd, utbyggd dagverksamhet.

2) en utbyggnad av trygghetsboende, seniorbostäder och liknande boendeformer

Beskrivning av trygghetsbostäder i Borlänge, möjlig samverkan med kommunala resurser samt behov av eventuell ekonomisk stimulans ska vidare utredas.

3) en höjning av tillgängligheten i det ordinarie bostadsbeståndet.

Detta möjliggör för äldre och funktionshindrade att ta sig in och ut ur fastigheten.

10. Uppföljning boendeplan

Boendeplanen följs upp regelbundet och revideras under varje mandatperiod eller vid behov.

En förutsättning för att boendeplanen ska utgöra det styrinstrument för fysisk planering som efterfrågas, och kunna ge om möjligt minst 3 års planeringstid för detaljplaneprocessen, är att sociala sektorn kontinuerligt följer och bedömer de verksamhetsmått som påverkar äldreomsorgens platsbehov. Förändrade tendenser och trender ska tidigt uppfattas och föranleda analys och ställningstagande till om korrigeringar i prognos eller plan ska utföras. Med en löpande, noggrann och analytisk omvärldsbevakning ska gjorda antaganden ständigt värderas och justeras.

11. Beskrivning av Borlänge kommuns befintliga äldreboenden

Kungsljuset

Vård- och omsorgsboende

47 lägenheter varav 4 är lägenheter för parboende

51 platser

2 plan

Byggår 2012

Adress: Ringargatan

Fastighetsägare: Hemsö Fastighets AB

Standard

Rum med egen WC och dusch

Handikapparkering och parkering finns nära entré

Entré med god tillgänglighet

Läge

Kvarnsveden

Ca 100 m till busshållplats

Affär och vårdcentral finns i Kvarnsvedens centrum

Hessegården

Demensboende

55 platser

1 plan

Byggår 2007-2008

Adress: Forsbackavägen

Fastighetsägare: BRF Hessegården Riksbyggen

Standard

Rum med egen WC och dusch Handikapparkering och parkering finns nära entré

Entré med god tillgänglighet

Läge

Stora Tuna/Romme

Ca 200 m till busshållplats

Kiosk finns i Romme centrum, knappt 1 km bort

Hagagården

Demensboende

17 platser

1 plan

Byggår 2006-2007 (ombyggnad till demensboende)

Adress: Parkgatan

Fastighetsägare: AB Stora Tunabyggen

Standard

Rum med egen WC och dusch

Entré med god tillgänglighet

Läge

Centralt

Ca 200 m till busshållplats

Affär finns på Hagalund, apotek finns i centrum

Åkershem

Demensboende

74 platser

3 plan

Adress: Åkermansgatan

Fastighetsägare: Borlänge kommun

Standard

Rum med egen WC

Gemensam dusch

Handikapparkering finns vid entrén

Entré med god tillgänglighet

Läge

Kvarnsveden

Ca 150 m till busshållplats

Affär och vårdcentral finns i Kvarnsvedens centrum

Hällsjöhemmet

Vård- och omsorgsboende

99 platser varav 3 lägenheter är anpassade för parboende
3 plan

Byggår 1949, ombyggt 1994-1995

Adress: Bergebyvägen

Fastighetsägare: Borlänge kommun

Standard

Rum med egen WC och dusch

Handikapparkering och parkering finns

Entré med god tillgänglighet

Läge

Sjukhusområdet

Busshållplats vid 2 entréer

Apotek, vårdcentral och kafeteria finns i sjukhuset

Nyhöjden

Demensplatser 8 platser

Korttidsvårdsplatser 24 platser

Växelvårdsplatser 8 platser

Adress: Bergebyvägen

Fastighetsägare: Borlänge kommun

Standard

Gemensam WC och dusch

Handikapparkering och parkering finns

Läge

Sjukhusområdet

Busshållplats vid 2 entréer

Apotek, vårdcentral och kafeteria finns i sjukhuset

Ekoxen

Demensboende

24 platser varav 3 lägenheter är anpassade för parboende

3 plan

Byggår 1990-1991, ombyggt 1994, 1999 och 2022

Adress: Thenstedtskatan

Fastighetsägare: AB Stora Tunabyggen

Standard

Rum med egen WC och dusch

Handikapparkering finns

Läge

Nära Kupolen

Ca 50 m till busshållplats

Affär finns på Hagalund och Kupolen

Tunagården

Vård- och omsorgsboende och demensboende

Demensboende 16 platser

Vård och omsorgsboende 41 platser

2 plan

Byggår 1969-1970, ombyggt 2007 och 2009

Adress: Forsbackavägen

Fastighetsägare: AB Stora Tunabyggen

Standard

Rum med egen WC Gemensam dusch

Handikapparkering och parkering finns nära entré

Läge

Stora Tuna/Romme

Ca 100 m till busshållplats

Kiosk finns i Romme centrum, knappt 1 km bort.

